

Hagkvæmni vélvæðingar við grisjun

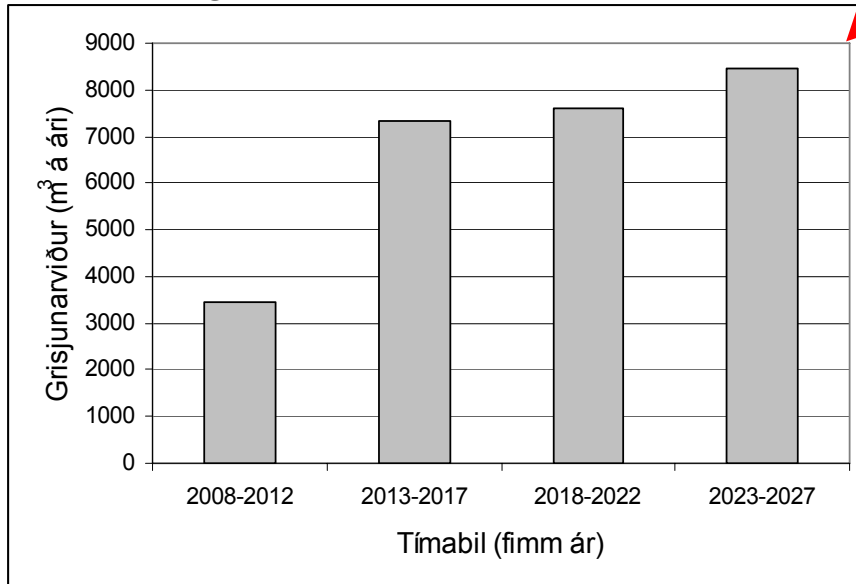

Þorbergur Hjalti Jónsson
Mógilsá, rannsóknastöð skógræktar

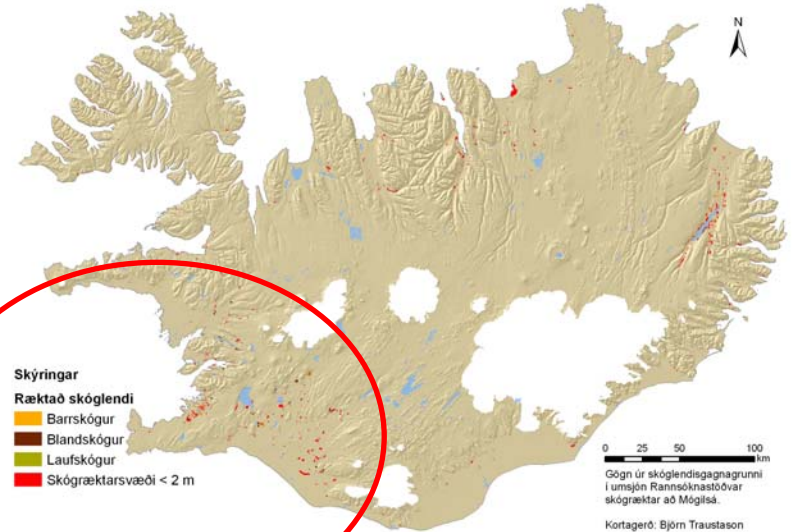
Meiri grisjun?

Heildar grisjun á landinu fram til 2008 um 1000 m³ á ári.

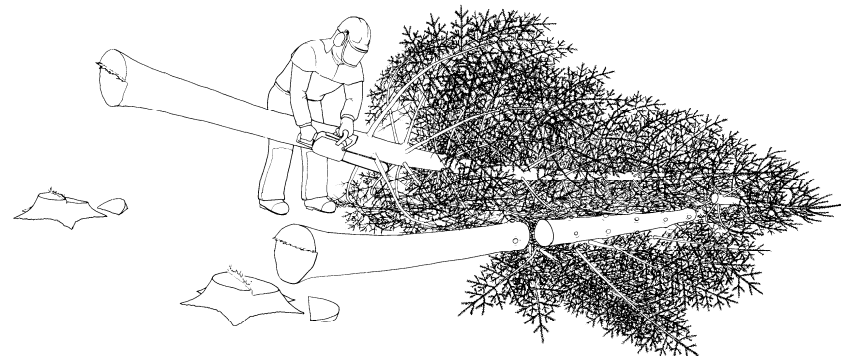
Grisjun getur aukist mikið næstu ár Í um 20 þúsund m³ árlega á landinu öllu. (um 3 – 10 þúsund m³ árlega á Suður- og Vesturlandi).

Líklegt framboð grisjunarviðar á Suður- og Vesturland
Fram til 2027 (mjög óviss stærð)

Er hægt að selja viðinn?

Nægur markaður fyrir iðnvið úr grisjunum

Verksmiðja Elkem á
Grundartanga

Grisjunarviður úr Haukadal

Hestalist-Spónaval Mosfellsbæ notar árlega 1 – 5 þúsund tonn af iðnviði í spæni fyrir kjúklinga- og svínabú og fyrir hrossarækt. Vill auka framleiðsluna mikið. Frá 2008 hefur Íslenskur grisjunarviður verið notaður við framleiðsluna.

Járblendiverksmiðja Elkem Grundartanga notar 10 – 20 þúsund tonn af úrgangstimbri árlega. Getur notað mikið meira ef nægt hráefni fæst á viðráðanlegu verði. En viðurinn þar að vera hreinn.

Myndir úr verksmiðju Hestalistar-Spónavals: Loftur Jónsson

Hagkvæmni útkeyrsluvéla

Útkeyrsla bolviðar er forsenda iðnviðarsölu

**Kaupendur vilja hreinan við!
Þarf útkeyrslutæki**

Á 160 km hraða er 90% af vélaraflinu ónotað!
FLOTT!...En löglegur hámarkshraði er 90 km á klst.!

Bílakaup

Bíll er stöðutákn – kaupum þann dýrasta sem við getum borgað!

Rols Royce phantom Coupé

Verð Kr. 90.000.000

Vél 6.749 cc V12

Bensíneyðsla: 15,9 L á 100 km

Kostnaður: 1.303 kr á km

Báðir komast hringveginn á löglegum hámarkshraða 90 km á klst.

Ratan Tata stjórnarformaður Tata Group við Tata Nano ódýrasta bíl í heimi. Bílinn er framleiddur á Indlandi. Er þetta ekki brúklegur bíll...minnir á litla bróður Toyota Yaris.

28% af kostnaðinum er skyldutrygging sem bætir tjón annarra í umferðinni – hinir bílarnir eru svo dýrir.

Tata Nano

Verð Kr. 317.500

Vél 624 cc

Bensíneyðsla: 4,2 L á 100 km

Kostnaður: 15 kr á km
(1,2% af kostnaði við Rols Royce)

Heildarkostnaður miðað við 15.000 km akstur á ári, lægstu skyldutryggingu, viðhald og eldsneyti.

Hvaða tæki koma til álita?

- Tækið ráði við verkið
  - Komist um skóginn
  - Ráði við trén
  - Skili viðnum í því ástandi sem krafist er af kaupanda
  - Uppfylli kröfur um aðbúnað, hollustu og vinnuöryggi
  - Skemmi ekki eftirstandandi tré eða landið
- **Með tækinu fáist lágmarks kostnaður á rúmmetra viðar (kr/m^3) við skógarstíg!**

Árið 2008 varð að hætta grisjun á plægðri mýri í Haukadal vegna þess að ekki var hægt með sómasamlegum hætti að koma viðnum úr skógi.

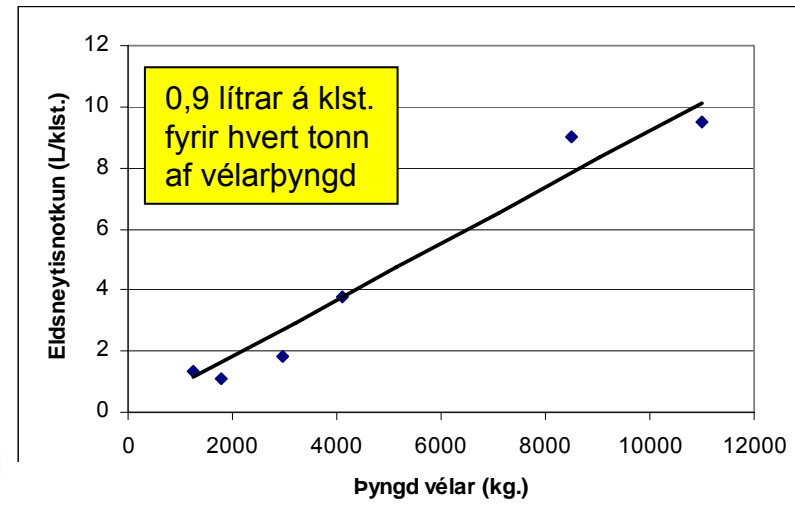
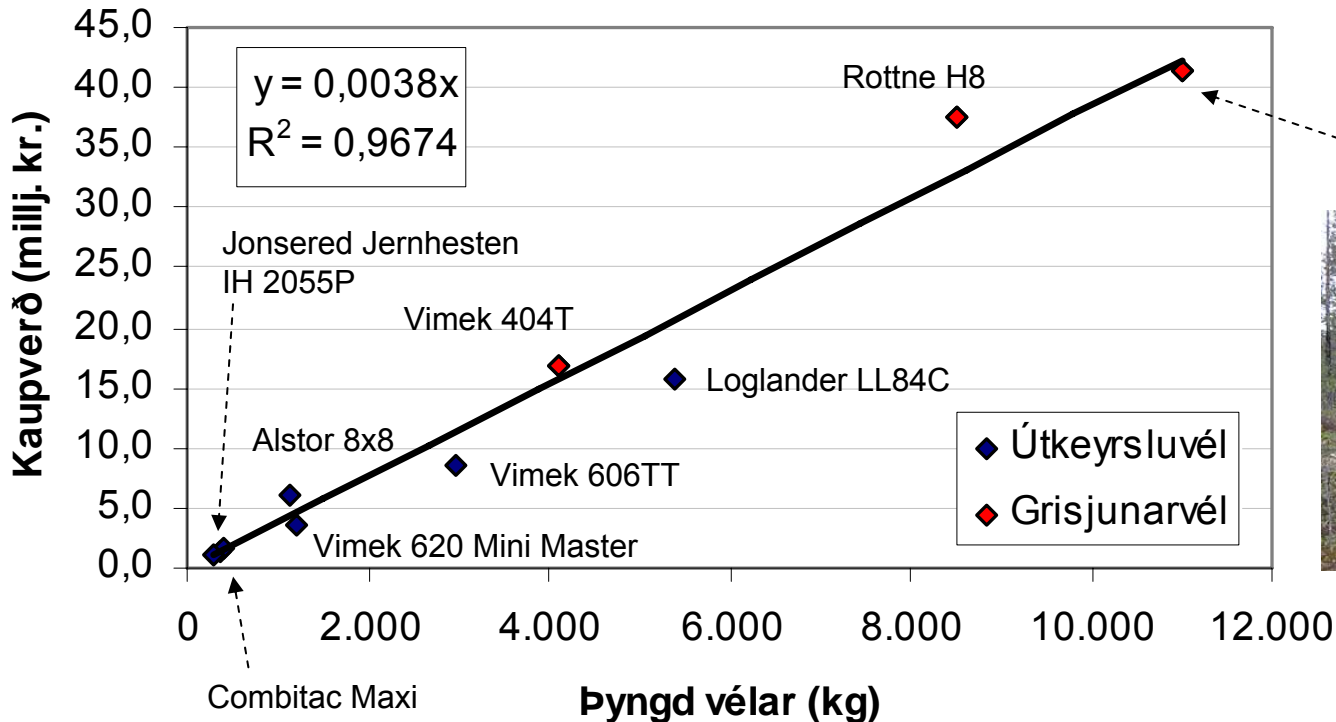
Samkvæmt vélaprófunum Bresku ríkisskóganna á svipaðri blautri, plægðri mýri í Skotlandi með stafafuru álíka þéttri og stórri og í Haukadal hefði Scorpion útkeyrsluvél ráðið við verkið.

Stærra tæki hærra verð

Tæki eru seld eftir þyngd (vélarafli)!

Kílóverð á grisjunar- og útkeyrsluvélum árið 2009: ≈ 3.800 kr. pr. kg.

Kaupverð með flutningi til Íslands. Grisjunarvélar og útkeyrslutæki

Eldsneytisnotkun eftir þyngd skógarvélar

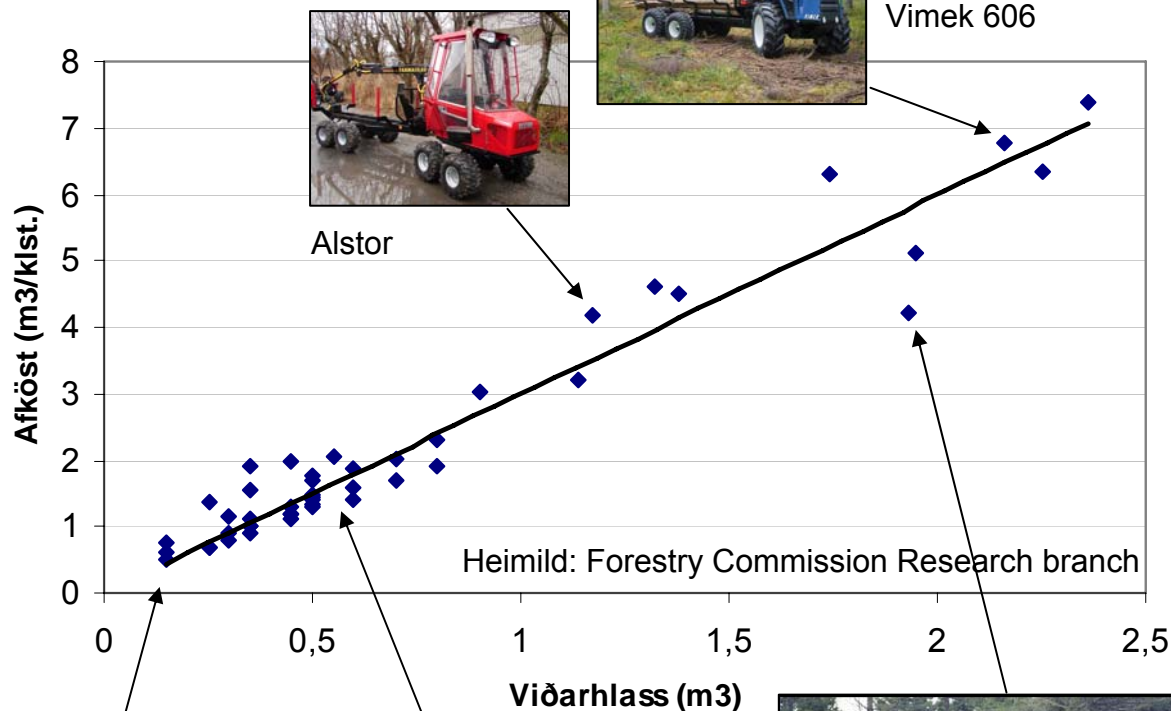

Tiger H9 grisjunarvél

Kaupverð nokkurra gerða nýrra skógarvéla haust 2008 – vor 2009 (Vélknúnir handvagnar, litlar útkeyrsluvélar og grisjunarvélar)

Afköst við útkeyrslu fara eftir burðargetu vélar og hlassi (aðstæður)

Stærri vélar meiri burðargeta og afköst

Alstor

Vimek 606

Afköst við útkeyrslu

Afköst við útkeyrslu (m^3 á klst.) eru um 3 x hlass á vél (m^3)

Minni afköst og minna hlass á erfiðu landi (brattlendi, grýttu landi og plægðum mýrum)

Scorpion útkeyrsluvél: Afköst við útkeyrslu viðar á blautri, djúplægðri mýri í Skotlandi með stafafuru um 10 m hárrí. (svipaðar aðstæður og í Haukadal)

Heimild: Forestry Commission Research branch

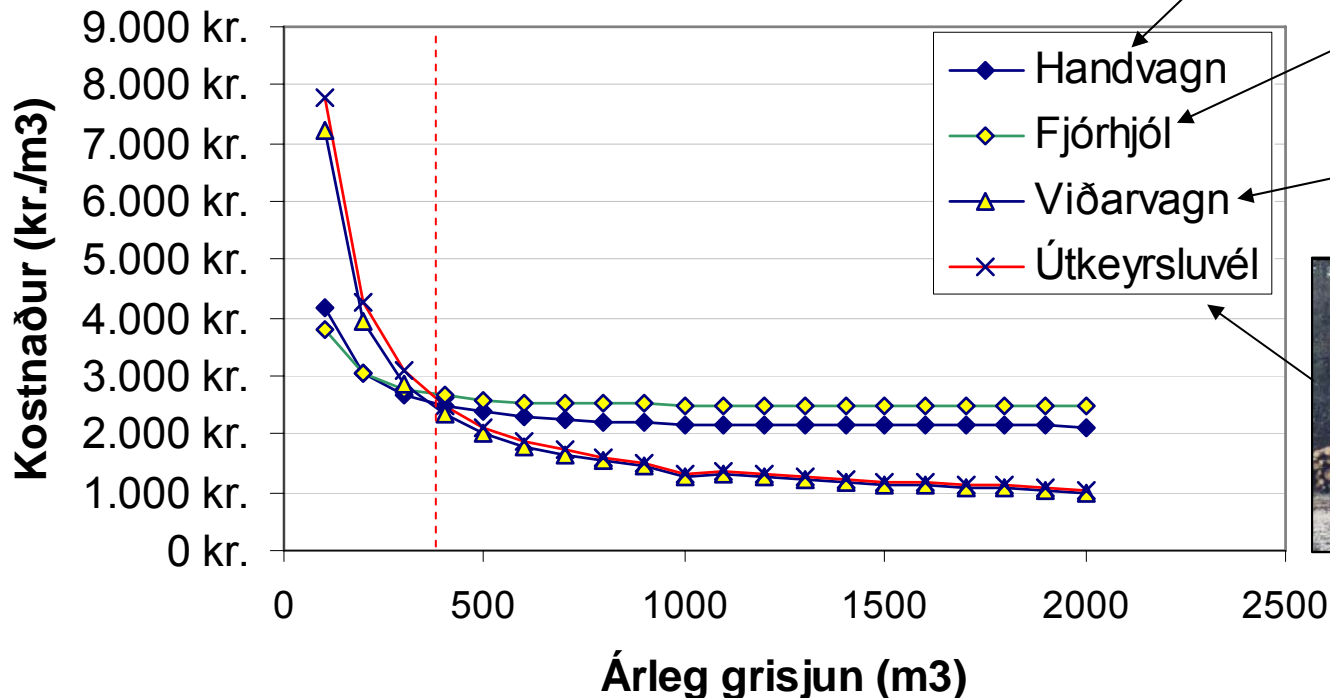

Stærðarhagkvæmni

Stór tæki hagkvæm við stór verkefni

Kostnaður við útkeyrslu minnkar hratt með aukinni grisjun upp að 1.500 – 2.000 m³ á ári.

Við árlega grisjun yfir 400 m³ er lítil útkeyrsluvél eða traktor með skógarvagn hagkvæmari lausn en vélknúinn handvagn eða fjórhjól (sexhjól) með lítinn skógarvagn

Scorpion útkeyrsluvél

Skógarnir smáir og dreifðir

Um og yfir 100 km milli stærstu skóga og hver skógur með < 50 ha tilbúna til grisjunar.

Haukadalur samtals 45 ha grisjandi, 2420 kr/m³
meðal reitur 0,8 ha,
meðal grisjunarafli í reit 46 m³

Mikilvægt!

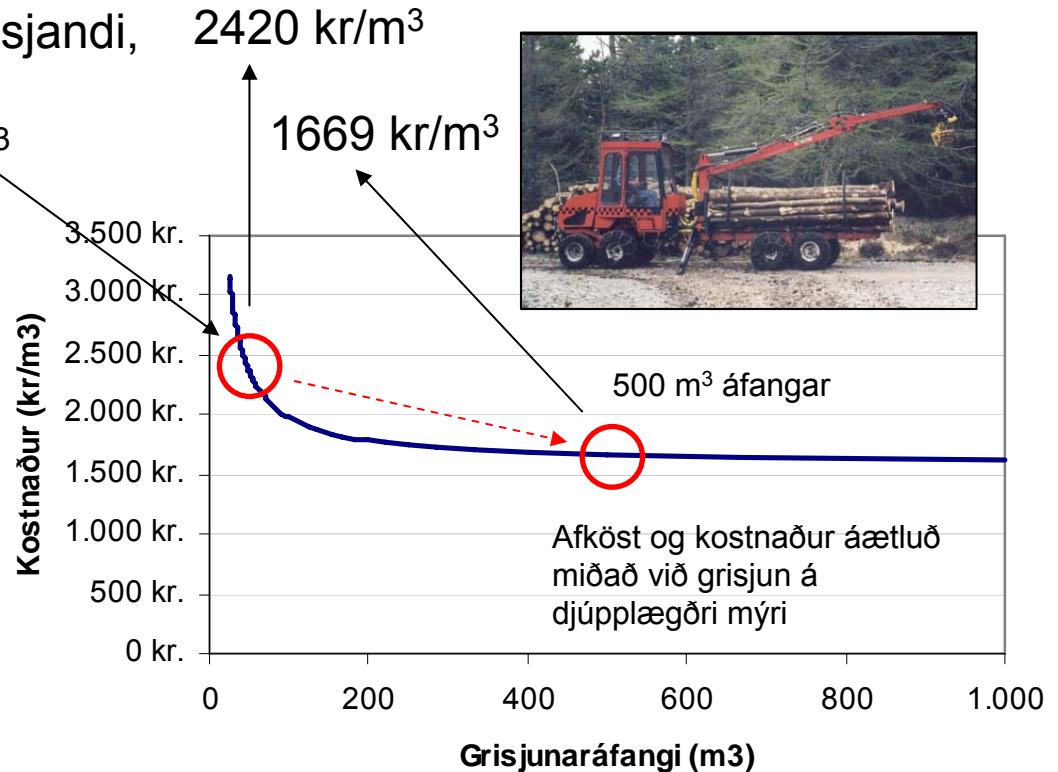
Geta samnýtt tæki og flutt þau ódýrt milli staða

Sameina reiti í “stórar” samfeldar grisjunareiningar
Og grisja nálæga skóga í sama verki

Alstor útkeyrsluvél á jeppavagni
Ódýr og fljótlegur flutningur milli skóga

Óhagkvæm sundrung

Kostnaður (kr á m³) við útkeyrslu með Scorpion útkeyrsluvél á 2000 m³ árlega eftir viðarmagni sem keyrt er af hverju útkeyrslusvæði (eftir tilfærslu vélar milli grisjunarsvæða)

Hagkvæm útkeyrsla

**Fyrsta grisjun
getur skilað
hagnaði!**

- Getum
  - Skilað hreinum iðnviði sem kaupendur vilja (betra verð!)
  - Bættar vinnuaðstæður grisjunarmanna
  - Lækkað kostnað við grisjun og útkeyrslu
    - Hagkvæm tæki
    - Stærri grisjunareiningar
- En krefst víðtækrar samvinnu og að þrautþjálfaðir starfsmenn vinni verkið

Timburtrúkkur flytur blágreniboli úr skógi í Bresku Kólumbíu Kanada

Takk fyrir áheyrnina